

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki K. S. kwotę 5000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 października 2017 roku do dnia zapłaty. W punkcie 2 wyroku, Sąd oddalił powództwo w stosunku do Gminy Ł.. W punkcie 3 zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz K. S. kwotę 738 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu. W punkcie 4 nakazał pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 259 zł tytułem zwrotu części kosztów sądowych. W punkcie 5 przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. A. K. kwotę 738 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Pozwany wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego, zaskarżając orzeczenie w zakresie punktów 1,3,4,6 zarzucając:

I. naruszenie norm prawa procesowego:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnego rozważenia zebranego materiału oraz pominięcia znaczenia ustalonych w postępowaniu dowodowym okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym faktu, iż:

a) przyczyną odpadnięcia konaru, za którą nie może ponosić odpowiedzialności pozwany, była gwałtowna zmiana pogody polegająca na wystąpieniu silnej wichury i opadów deszczu;

b) drzewo, z którego na skutek wichury odpadł konar, było w dobrym stanie biologicznym, na które wskazywało chociażby pełne ulistnienie;

c) uszkodzone w wyniku wichury drzewo nie podlegało obowiązkowi wykonania prac pielęgnacyjnych z uwagi na brak zewnętrznych oznak chorobowych wskazujących na konieczność podjęcia interwencji;

2) art. 228 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie skutkujące nieuwzględnieniem w trakcie rozważania materiału dowodowego powszechnie znanego faktu, iż konieczność dokonywania prac pielęgnacyjnych drzew występuje jedynie w przypadku stwierdzenia oznak chorobowych a jego przycinanie bez wyraźnej potrzeby może prowadzić do jego zniszczenia zamiast pielęgnacji;

3) art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niedopuszczenie z dowodu z opinii biegłego w sytuacji gdy jedynie dopuszczenie dowodu z urzędu mogło doprowadzić do właściwego rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na konieczność posiłkowania się przy wyrokowaniu wiadomościami specjalnymi z zakresu dendrologii, a ich zastąpienie innymi źródłami dowodowymi nie było możliwe;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 4 ust. 1 u.o.p. w zw. z art. 87a ust.2 u.o.p. poprzez jego niezastosowanie prowadzące do przyjęcia, iż drugi z pozwanych miał obowiązek przycięcia drzewa, którego konar uszkodził pojazd powódki w sytuacji gdy wskazany obowiązek występuje jedynie w razie stwierdzenia w drzewie „stanu chorobowego”, którego nie stwierdzono w toku przedmiotowego postępowania.

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie orzeczenia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów postępowania za I i II instancję.

Od powyższego wyroku w zakresie pkt. 2 oddalającego powództwo, w stosunku do Gminy Ł., apelację złożyła powódka, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia a mianowicie:

1) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie przez Sąd I instancji, iż strona powodowa nie wykazała wartości roszczenia wobec pozwanej Gminy Ł., pomimo iż strona powodowa załączyła do pozwu wszelkie dokumenty uzasadniające roszczenie, i że to strona powodowa wobec stanowiska pozwanej winna zgłaszać nowe wnioski dowodowe, podczas gdy to na stronie pozwanej ciążył obowiązek wykazania, że twierdzenia strony powodowej, nie kwestionowane w tym zakresie przez drugiego z pozwanych, są niewłaściwe, i zgłoszenia w tym zakresie wniosków dowodowych lub chociażby podniesienia okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa;

2) art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny i bezpodstawne przyjęcie, iż strona powodowa składając kalkulację naprawy pojazdu nie wykazała wartości szkody podczas, gdy pozwana Gmina Ł. nie wskazała żadnej okoliczności uzasadniającej kwestionowanie tej wartości, ograniczyła się jedynie do wskazania, że kwestionuje wartość roszczenia powódki.

W związku z powyższym, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej Gminy Ł. kwoty 2000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 października 2017 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, które to koszty nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Pozwana Gmina Ł. wniosła o oddalenie apelacji powódki i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się do zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności ocenić należało zarzuty naruszenia prawa procesowego, albowiem prawidłowość zastosowania i wykładni prawa materialnego rozważana może być jedynie w niewadliwie ustalonych okolicznościach faktycznych.

W sprawie niniejszej podniesiono zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego, niezgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. W myśl art. 233 § 1 k.p.c., Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie trafnie przyjmuje się, iż jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym - to ocena taka nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów wymaganej normą art. 233 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie, Sąd I instancji w sposób prawidłowy ocenił zaoferowane przez strony dowody, nie przekraczając zasad swobodnej oceny, wyznaczonej wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość i wając ich moc oraz wiarygodność, odniósł je do pozostałego materiału dowodowego, a raczej twierdzeń pozwanego Towarzystwa. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, niepubl.). Por. również wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 189; wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, nr 19, poz. 732.

Pozwany zarzucił Sądowi, iż ten ustalając stan faktyczny, pominął ustalone w toku postępowania okoliczności, iż przyczyną odpadnięcia konaru była gwałtowana zmiana pogody polegająca na wystąpieniu silnej wichury i opadów deszczu, a drzewo z którego odpadł konar było w dobrym stanie biologicznym i nie podlegało obowiązkowi wykonania prac pielęgnacyjnych z uwagi na brak zewnętrznych oznak chorobowych wskazujących na konieczność podjęcia interwencji. Tymczasem wskazać należy, iż powód za wyjątkiem twierdzeń, nie przedstawił żadnych dowodów na ich poparcie, co w świetle dowodów przedstawionych przez stronę powodową w postaci zeznań K. S., świadka, fotografii,

informacji uzyskanej z Zarządu Zieleni Miejskiej, wymagało podjęcia inicjatywy dowodowej. Pozwany reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie złożył wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu dendrologii, a to na nim zgodnie z art. 232 k.p.c. spoczywał obowiązek udowodnienia faktów, z których wywodził skutki prawne. W świetle powyższego zarzut nieprzeprowadzenia z urzędu dowodu w postaci opinii biegłego z zakresu dendrologii spoczywał na pozwanym. Podkreślić należy, iż obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony. Zmiany w kodeksie dokonane ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189 z późn. zm.) zmierzały przede wszystkim do zwiększenia kontrydiktoryjności postępowania sądowego i przerzucenia na strony procesowe odpowiedzialności za wynik procesu cywilnego. Oznacza to, że strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego. Ciężar tzw. instruowania, spoczywający na stronach, jest ciężarem procesowym. Jednocześnie rzeczywistego znaczenia nabierają reguły rozkładu ciężaru dowodu, wynikające z art. 6 k.c. W wyroku z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96 (OSNC 1997, nr 6–7, poz. 76, z glosą A. Zielińskiego, Pal. 1998, nr 1–2, s. 204 i n.), Sąd Najwyższy orzekł, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego zmienionych ustawą z dnia 1 marca 1996 r. rzeczą sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227) spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W niniejszej sprawie nie było podstaw do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z urzędu, co mogłoby prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Z przewidzianego w art. 232 k.p.c. uprawnienia dopuszczenia dowodu z urzędu sąd nie może korzystać dowolnie. Tylko w sytuacjach wyjątkowych, wymagających ochrony interesu publicznego, także gdy istnieje podejrzenie, że strony prowadzą proces fikcyjny lub zmierzają do obejścia prawa, a ponadto w razie rażącej nieporadności strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, która mimo niezbędnych pouczeń uzyskanych na podstawie art. 5 nie jest w stanie przedstawić środków dowodowych w celu uzasadnienia swoich twierdzeń, powinien dopuścić dowód z urzędu (por. wyrok SN z dnia 20 grudnia 2005 r., III CK 121/05, LEX nr 520050).

Odnosząc się do zarzutu pozwanego dotyczącego nieuwzględnienia w trakcie oceny materiału dowodowego „powszechnie znanego faktu”, iż konieczność dokonywania prac pielęgnacyjnych drzew występuje jedynie w przypadku stwierdzenia oznak chorobowych, wskazać należy, iż jest to również zarzut chybiony. Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa, to na pozwanej gminie spoczywał obowiązek utrzymania drzewostanu w należyтым stanie, w tym niezagrażającym podmiotom korzystającym ze znajdujących się pod drzewami parkingów. Pozwana gmina zgodnie art.19 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, art. 78 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zobowiązana była do podejmowania działań nie tylko związanych z likwidacją szkód, ale również do usunięcia zagrożeń dla osób i mienia, tym bardziej iż powyższe zagrożenie było jej znane. Okoliczni mieszkańcy osiedla zgłaszali potrzebę przycięcia korony drzew, na co oprócz zeznań powódki i świadka R. S., wskazuje informacja uzyskana ze Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Trudne warunki pogodowe- silne wiatry, wichury, które w Polsce nie stanowią rzadkości, powinny skłonić zarząd do podjęcia właściwych działań zapobiegających ewentualnemu oderwaniu się konarów drzew, nawet niedotkniętych chorobą. Tym bardziej, że auto powódki nie było pierwszym autem uszkodzonym przez rosnące tam drzewo. Powódka zaparkowała pojazd w miejscu do tego specjalnie przeznaczonym, miała więc uzasadnione prawo do uznania tego miejsca za bezpieczne. Twierdzenie pozwanego, iż tylko chore drzewa wymagają przycięcia i pielęgnacji godzi w zasady zdrowego rozsądku i doświadczenia życiowego.

W tym stanie rzeczy, wobec niekwestionowania przez Towarzystwo (...) zakresu i wysokości szkody, ustalonej w istocie na podstawie wyceny pozwanego towarzystwa ubezpieczeń, Sąd Rejonowy prawidłowo uwzględnił powództwo w zakresie przewyższającym franszyzę redukcyjną w wysokości 2000 zł, a mianowicie co do kwoty 5000 zł.

Odnosząc się do apelacji powódki, wskazać należy, iż również ta nie może odnieść zamierzonego skutku. Gmina Ł. wezwana do udziału w sprawie na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. w sposób skuteczny zakwestionowała wysokość szkody, a stanowisko pozwanego Towarzystwa, w tym zakresie nie było wiążące dla pozwanej Gminy. W związku z tym, Sąd Rejonowy, wobec braku dowodów przeciwnych, słusznie oddalił powództwo, uznając iż wycena dokonana przez ubezpieczyciela nie była wiążąca dla pozwanej Gminy. Wbrew zarzutom apelacji, to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia wysokości szkody, a w konsekwencji zgłoszenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Sytuacja procesowa i związane z nią skutki materialnoprawne wynikające z dochodzenia roszczeń są określane indywidualnie dla każdego podmiotu, bez możliwości ich ujednolicenia, ponieważ przekształcenie procesu w trybie art. 194 § 3 k.p.c. nie prowadzi do następstwa procesowego.

Wobec powyższego, Sąd nie znalazł podstaw do zmiany orzeczenia w zakresie kosztów postępowania.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił obie apelacje jako bezzasadne, orzekając jak w sentencji.

O kosztach postępowania należnych powódce za drugą instancję (z apelacji pozwanego Towarzystwa), na które złożyło się wynagrodzenie jej pełnomocnika ustalone w kwocie minimalnej 369 zł – na podstawie § 4, ust. 3, § 8 ust. 3, § 16 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu – Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Wobec oddalenia apelacji K. S., zwolnionej z kosztów sądowych i korzystającej z pomocy prawnej pełnomocnika z urzędu, Sąd przyznał ze środków Skarbu Państwa – adw. A. K. wynagrodzenie w kwocie 369 zł – obliczone zgodnie z § 8 ust. 3, § 16 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

O kosztach postępowania należnych pozwanej Gminie Ł. (z apelacji powódki), Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i nie obciążył nimi pozwanej.